

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 003556 10 Кж
Бања Лука, 10.2.2011. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у Посебном вијећу за организовани и најтеже облике привредног криминала које чине судија др Вељко Икановић, као предсједник вијећа, а судије Војислав Димитријевић и Слободан Милашиновић, као чланови вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против оптуженог О. В., због кривичног дјела отмице из члана 165. став 2. у вези са ставом 1. у стицају са кривичним дјелом тешко убиство из члана 149. став 1. тачка 2. и недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 1. Кривичног закона Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 49/03, 108/04, 37/06 и 70/06), одлучујући о жалби браниоца оптуженог која је изјављена против пресуде Посебног одјељења за организовани и најтеже облике привредног криминала Окружног суда у Бањој Луци број: 11 0 К 003556 10 К од 23.7.2010. године, на сједници вијећа која је одржана дана 10.2.2011. године, на чијем су јавном дијелу присуствовали, специјални тужилац Свјетланка Бијелић при Окружном тужилаштву Бања Лука, Посебно тужилаштво за организовани и најтеже облике привредног криминала, оптужени О. В. и његов бранилац З. Б., адвокат из Б. Л., донио је

ПРЕСУДУ

Жалба браниоца оптуженог О. В. се као неоснована одбија и потврђује се пресуда Посебног одјељења за организовани и најтеже облике привредног криминала Окружног суда у Бањој Луци број: 11 0 К 003556 10 К од 23.7.2010. године.

Образложење

Пресудом Посебног одјељења за организовани и најтеже облике привредног криминала Окружног суда у Бањој Луци број: 11 0 К 003556 10 К од 23.7.2010. године (у даљем тексту: побијана пресуда) оглашен је кривим оптужени О. В. да је починио кривично дјело отмице из члана 165. став 2. у вези са ставом 1., у стицају са кривичним дјелом тешког убиства из члана 149. став 1. тачка 2. и недозвољена производња и промет оружја или експлозивних

материја из члана 399. став 1. Кривичног закона Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 49/03, 108/04, 37/06 и 70/06), чињенично описаних изреком те пресуде. Примјеном наведених законских прописа и одредби члана 28., члана 32., члана 37. став 1. и члана 42. став 1. цитираног закона утврђене су му казне и то за кривично дјело отмица из члана 165. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске казна затвора у трајању од 5 (пет) година, за кривично дјело тешко убиство из члана 149. став 1. тачка 2. истог закона, казна дуготрајног затвора у трајању од 27 (двадесетседам) година, за кривично дјело недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 1. истог закона казна затвора у трајању од 10 (десет) мјесеци. Оптужени је побијаном пресудом, а примјеном одредбе члана 42. став 2. тачка 1. Кривичног закона Републике Српске осуђен на јединствену казну дуготрајног затвора у трајању од 27 (двадесетседам) година. На основу одредбе члана 44. Кривичног закона Републике Српске оптуженом О. В. се у изречену казну затвора урачунава вријеме проведено у притвору почев од 14.5.2009. године, од 05,00 часова, па надаље. На основу одредбе члана 399. став 6. Кривичног закона Републике Српске од оптуженог је одузета аутоматска пушка М-70 АБ 2, серијског броја ..., три оквира за аутоматску пушку и 75 метака калибра 7,62 мм као предмет чије обавезно одузимање је прописано законом. Оштећени С. Х., Н. Х., Р. Х., М. Х. и З. Х., са имовинско правним захтјевом су упућени на парнични поступак, на основу одредбе члана 108. став 3. Закона о кривичном поступку-Пречишћени текст („Службени гласник Републике Српске“ бр. 100/09). Оптужени О. В. је обавезан да плати трошкове кривичног поступка у износу од 25.346,34 КМ и судски паушал у износу од 1.000 КМ, све у року од 15 дана од дана правоснажности те пресуде под пријетњом принудног извршења, на основу одредбе члана 99. став 1. Закона о кривичном поступку-Пречишћени текст у вези са одредбама члана 96. став 1., 2. и 3. истог закона.

Против побијане пресуде жалбу је благовремено изјавио бранилац оптуженог О. В., З. Б., адвокат из Б. Л. због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде Кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичној санкцији и трошковима поступка. Овом жалбом се предлаже да се побијана пресуда укине и одреди одржавање претреса пред овим судом, или преиначи тако што ће се оптуженом изрећи блажа кривична санкција, те одреди да трошкови поступка који се односе на награду и нужне издатке браниоца оптуженог падну на терет средстава суда.

У одговору на жалбу специјални тужилац при Окружном тужилаштву Бања Лука Посебно тужилаштво за организовани и најтеже облике привредног криминала је предложила да се жалба браниоца оптуженог одбије као неонована, а побијана пресуда потврди.

На сједници вијећа бранилац оптуженог О. В. је изложио жалбу коју је изјавио, остајући код исте и датог приједлога одлуке, а присутни оптужени се са истом сагласио.

Специјални тужилац је изложила одговор на жалбу те остала код приједлога да се жалба браниоца оптуженог као неоснована одбије, а побијана пресуда потврди.

Испитујући побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 320. Закона о кривичном поступку- Пречишћени текст, односно у оном дијелу у којем се жалбом побија, овај суд је одлучио као у изреци ове пресуде из слjedeћих разлога:

Неоснован је приговор изнесен у жалби браниоца оптуженог да је изрека побијане пресуде мањкава у погледу описа радњи извршења и посљедице, а који се састоји у тврдњи да подјела улога оптуженог О. В. и С. Б. није на одговарајући начин прецизирана и раздвојена.

Жалба браниоца оптуженог губи из вида да се искључиво оптуженом О. В., а не С. Б. (који наступа касније), ставља на терет да је оштећеног Р. Х. „током пута, на тачно неутврђен начин онеспособивши за пружање отпора“. Имајући ово у виду, а од момента када је оштећени онеспособљен за пружање отпора од стране оптуженог, чак и под претпоставком да је саму радњу лишење живота извршио С. Б., оптужени има својство саизвршиоца у кривичном дјелу тешког убиства. Наиме, одредбом члана 23. Кривичног закона Републике Српске прописано је да се саизвршилаштво као облик саучесништва састоји у предузмању радње извршења или на други начин, заједничког извршења дјела. Код предметног кривичног дјела тешког убиства из члана 149. став 1. тачка 2. Кривичног закона Републике Српске, онеспособљавање за пружање отпора оштећеног, без сваке сумње представља радњу извршења дјела.

Осим тога, по оцјени овога суда, начин на који је описана радња која је усљедила након онеспособљавања за отпор оштећеног, усљед чега је овај лишен живота, довољна је за одређење радње извршења. Побијаном пресудом, а раније и оптужницом, оптуженом се ставља на терет да је „заједно са С. Б. лишио оштећеног Р. Х. живота, на тај начин што су га у возилу више пута ударили подесним тупим механичким оруђем у предијелу главе, задајући му повреде опасне по живот у виду повређивања структура главе“. Чињеница да је ову радњу предузело само једно лице, а да је круг могућих извршилаца сведен на два лица, ако није могуће са сигурношћу утврдити ко је предузео ту радњу, а код постојања заједничког умишљаја, оба лица чини саизвршиоцима. Ово се посебно односи на оптуженог О. В., који је, према чињеничном опису из оптужнице, оштећеног онеспособио за пружање отпора. Имајући ово у виду, у конкретној ситуацији управо оптужени има „власт над дјелом“, на коју се позива изјављена жалба, чак и ако је саму радњу лишење живота оштећеног извршио С. Б.

Чињеничним описом предметног дјела, обзиром да се ради о вољним радњама (онеспособљавање за отпор, лишење живота тупим механичким оруђем), садржан је и субјективни елеменат кривичног дјела тешког убиства из члана 149. став 1. тачка 2. Кривичног закона Републике Српске, па је неоснован жалбени приговор да је изрека побијане пресуде неразумљива.

Питању постојања намјере за лишење живота на коју се указује жалбом ће бити касније нешто више речено, а одсуство помињања оваквог субјективног односа оптуженог према дјелу, који жалба погрешно поистовјећује са умишљајем као обликом виности, не представља указану битну повреду одредаба кривичног поступка.

Насупрот другачијој тврдњи изнесеној у жалби браниоца оптуженог, по оцјени овога суда првостепени суд је посветио дужну пажњу провјери одбране оптуженог и тврдњи да није планирао отмицу оштећеног, већ да је са истим ишао у правцу С., да би се састао са С. Б., који је требао да их повеже са продавцем украсног камена.

Да је оптужени приказао оштећеном да ће ради набавке гранита ићи у В., а не у С., произилази из доказа који су изведени у току главног претреса, а које је првостепени суд савјесно цијенио. Тако из исказа свједока Н. Х., сина оштећеног, произилази да му је отац телефоном јавио да ће ићи са оптуженим да купи гранит у В., РС, јер се тамо може пронаћи гранит по цијени од 20 КМ/м², те да по тој цијени може бирати гранит који хоће. Ову чињеницу су потврдили и свједоци Х. Х. и С. И. који су сагласно потврдили да им је оштећени говорио да му је оптужени рекао да му је нашао у С., у В. гранит по цијени 20 КМ/м², али да то не смије никоме рећи.

Свједоци С. Г. и М. Ђ., на чије се исказе позива жалба, као радници предузећа власништво оптуженог О. В., које предузеће је изводило радове на реконструкцији куће оштећеног Р. Х.1, такође су имали сазнања о путу оптуженог и оштећеног у С. у сврху набављања гранита, а о чему су и свједочили у току првостепеног поступка. Међутим, за разлику од навода садржаних у изјављеној жалби, првостепени суд са правом ове исказе није оштро супротстављао исказима свједока Н. Х., Х. Х. и С. И. Управо сазнања свједока С. Г. и М. Ђ. су узредна, јер они су само видјели када су оштећени и оптужени дана 21.4.2009. године кренули у правцу С., а о њиховом одредишту су могли да закључују из разговора са оптуженим и оштећеним. Са друге стране свједоци Н. Х., Х. Х. и С. И. имају директна сазнања, јер им је одредиште свога пута рекао сам оштећени. Чињеница да су ови свједоци уједно и блиски сродници оштећеног, њихове исказе не обезврјеђује као такве. Осим тога, каснији ток догађаја, лишење живота оштећеног и сакривање његовог леша, те покушај уништења трагова у аутомобилу оптуженог, те ранији долазак С. Б. у Б., као и каснији покушај изнуђивања новца од породице оштећеног, снажан су основ за вјеровање, које прихвата првостепени суд, да је отмица оштећеног од раније испланирана. У том контексту логично је објашњење да означање В. као одредишта је требало да одведе будућу истрагу на погрешан траг, а што је осујећено наласком леша оштећеног Р. Х.1 на имању С. Б. у околини С.

Од питања постојања плана за извршење отмице, треба одвојити питање постојање плана за извршење убиства оштећеног Р. Х.1. Уосталом, оптуженом О. В. се и не ставља на терет да је планирао извршење убиства. Да ли је постојала формирана намјера оптуженог да оштећеног лиши живота већ приликом одласка из Б. није од значаја за постојање кривичног дјела тешког убиства из члана 149. став 1. тачка 2. које му се ставља оптужницом на терет. Начин лишења живота оштећеног Р. Х.1, који је прво био онеспособљен за пружање било каквог отпора, а касније ударцима тупог механичког оруђа у главу, лишен живота, указује да је извршилац у тренутку извршења дјела поступао са директним умишљајем, а како то правилно утврђује и првостепени суд.

Стога нема нелогичности на коју се неосновано указује жалбом браниоца оптуженог да је оптужени пред свједоцима одвезао оштећеног, што наводно не би учинио да је имао намјеру истога лишити живота. Намјера, као таква, уопште није елеменат овог кривичног дјела, јер иста се у појмовном смислу не подудара са умишљајем, од којег је шира, тако да умишљајно убиство (свјестан свога дјела и хтио његово извршење-директни умишљај) може бити извршено и без претходно донешене одлуке-намјере и цијени се искључиво према времену извршења дјела. Имајући предње у виду, по оцјени овога суда, постојање плана за извршење убиства не представља у овоме предмету одлучну чињеницу, како се то погрешно указује изјављеном жалбом.

Насупрот другачијим тврдњама изнесеним у жалби браниоца оптуженог, по оцјени овога суда, у току првостепеног поступка на поуздан начин је утврђен начин извршења предметног кривичног дјела, као и мјесто извршења, те идентитет извршиоца. Као што је у образложењу побијане пресуде наведено, а није доведено у питање изјављеном жалбом, произилази да је на имању И. Б., мајке С. Б., пронађен и откопан у напуштеном бунару леш мушке особе за којим се одговарајућом ДНК анализом потврдило да се ради о оштећеном Р. Х.1. Утврђено је и то да је смрт оштећеног насилна, те да су повреде у предјелу главе нанијете заживотно вишеструким дејством тупине замахнутог механичког повредног оруђа. Крв пронађена у ПМВ "Голф II" рег. бр. ... на задњем сједишту и тапацирингу сувозачевих врата којим возилом су се дана 21.4.2009. године у јутарњим сатима одвезли оптужени и оштећени Р. Х.1 потиче од оштећеног. Обзиром на локацију повреда вјештак обдуцент тврди да су са великом вјероватноћом повреде нанесене оштећеном док је он сједио у колима на мјесту сувозача, а онај ко је наносио повреде сједио је на мјесту возача. На овај начин првостепени суд је утврдио да је оштећени лишен живота у колима оптуженог.

Код оваквих чињеничних утврђења заснованих на објективним доказима, по оцјени и овога суда оптужени је на поуздан начин доведен у везу са извршењем предметног кривичног дјела, а у довољној мјери је расветљен и начин извршења, па се стога наводи жалбе указују као неосновани.

Жалбом браниоца оптуженог се у више наврата указује на наводни садржај изјава С. Б., те се исте супротстављају изјавама судионика предметног догађаја. Међутим, С. Б. није саслушан у својству свједока у току главног претреса, иако су за то искориштене све законом прописане могућности, а као доказни материјал нису уврштене евентуалне изјаве које је ово лице давало пред надлежним судом, односно тужилаштвом. Стога овај суд и није у могућности да провјери наводе жалбе, осим што може да констатује да је побијана пресуда заснована на доказима који су изведени на главном претресу, а да су другачији наводи изнесени у жалби неосновани. Тврдња да се побијана пресуда заснива на изјави С. Б. је произвољна и нема своје упориште у проведеним доказима. Начин и мјесто извршења дјела, као и накнадно сакривање леша оштећеног су утврђени на основу проведених објективних доказа, а у одређеној мјери исказа осталих саслушаних свједока, те критичке оцјене исказа самог оптуженог коју је дао свједочећи у властитом предмету.

Имајући у виду напријед изнесено, тврдња оптуженог О. В. да је тјело оштећеног пребацивано из његовог аутомобила, у аутомобил Рено 4, власништво С. Б., а што је овај наводно потврдио, нема своје упориште у проведеним доказима, тако да ју ни овај суд није могао прихватати.

Исто тако жалбом се врши анализа исказа свједока И. Б., поређењем са изјавама које је дао њен син С. Б. Првостепени суд овако нешто са правом није чинио, јер као што је већ речено искази које је дао С. Б. нису дио доказне грађе на којима се заснива побијана пресуда.

Тврдња жалбе да првостепени суд у образложењу побијане пресуде није извршио потребну анализу изведених доказа остала је на нивоу уопштеног, без конкретизовања који од изведених доказа није на одговарајући начин вреднован. Напротив, по оцјени овога суда, првостепени суд је у складу са одредбом члана 304. став 7. Закона о кривичном поступку-Пречишћени текст одређено и потпуно изнио које чињенице и из којих разлога узима као доказане или недоказане, дајући нарочито оцјену вјеродостојности противрјечних доказа.

На утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно примјенио Кривични закон када је у радњама оптуженог нашао стицај кривичног дјела отмице из члана 165. став 2. у вези са ставом 1. и кривичног дјела тешког убиства из члана 149. став 1. тачка 2. Кривичног закона Републике Српске, а не само кривичног дјела отмице из члана 165. став 4. у вези са ставом 1. и 2. цитираног закона, како се то предлаже изјављеном жалбом.

Као што је већ речено, а на ваљан начин је образложено побијаном пресудом, оптужени О. В. заједно са С. Б. је умишљајно лишио живота оштећеног Р. Х.1, на тај начин да је оштећени прво онеспособљен за пружање отпора, а касније лишен живота ударцима тупим механичким оруђем у предјелу главе. Ако се има у виду да смрт отетог лица, као квалификаторни елемент кривичног дјела отмице из члана 165. став 4. у вези са ставом 1. и 2. Кривичног закона Републике Српске може бити само обухваћена нехатом као обликом виности, онда је јасно да у конкретном случају не би дошла у обзир ова правна квалификација. Чињеница да се поменута два дјела дешавају у кратком временском периоду, насупрот другачијим тврдњама жалбе браниоца оптуженог, немају утицаја на правилно извршену правну квалификацију дјела.

Околности на којима се заснива одлука о кривичним санкцијама правилно су утврђене и вриједноване приликом избора врсте, а касније и одмјеравања казне оптуженом за дјела која му се стављају на терет. Изјављена жалба у суштини и не оспорава постојање ових околности, већ само истиче да је оптужени престрого кажњен имајући у виду начин и обим учешћа у дјелу за које је осуђен. Жалба је у том погледу неоснована, а и у доброј мјери уопштена. У конкретном случају првостепени суд се је исправно опредјелио за казну дуготрајног затвора у трајању од 27 (двадесетседам) година, која ће обезбједити остварење сврхе кажњавања прописане одредбом члана 28. Кривичног закона Републике Српске.

Чињеница да је оптуженом одређен бранилац по службеној дужности нема за посљедицу примјену одредбе члана 100. Закона о кривичном поступку-Пречишћени текст, а како се то погрешно истиче у изјављеној жалби браниоца оптуженог. Првостепени суд је обавезујући оптуженог О. В. да сноси трошкове кривичног поступка, исправно примјенио одредбу члана 99. став 1. цитираног законског прописа.

Из изнијетих разлога изјављену жалбу браниоца оптуженог О. В. је ваљало као неосновану одбити и побијану пресуду потврдити на основу овлашћења прописаног одредбом члана 327. Закона о кривичном поступку-Пречишћени текст.

Записничар
Соња Матић

Предсједник вијећа
Др Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић